

U spomen na prof. Vicka Kapitanovića (1944.-2015.)

Prof. dr. fra Vicko Kapitanović preminuo je u Splitu 22. listopada 2015., u 72. godini života, 56. redovništva i 48. svećeništva. Rođen je 12. lipnja 1944. u Ogorju (u Dalmatinskoj zagori), gdje završava osnovnoškolsko obrazovanje. U Sinju i Zagrebu pohađao je franjevačku klasičnu gimnaziju (1958.-1963.), a nakon toga filozofsko-teološki studij u Makarskoj (1964.-1968.). U franjevački novicijat na Visovcu stupio je 1960., a svečane redovničke zavjete položio je šest godina kasnije u Makarskoj. Za svećenika je zaređen u Splitu 1968.,

nakon čega se nastavlja usavršavati na sveučilištima u Rimu. Tako je već sljedeće godine na Papinskom ateneju "Antonianum" u Rimu postigao licencijat (magisterij) iz teologije. Iste je godine (1969./1970.) upisao studij crkvene povijesti i studij arhivistike (Archivum Secretum Vaticanum) na Papinskom Sveučilištu Gregoriana u Rimu, a sljedeće godine (1970./1971.) i studij diplomatike i paleografije (Scuola Vaticana di paleografia e diplomatica) u Vatikanu. Nakon što je 1970. diplomirao arhivistiku, te diplomatiku i paleografiju 1972., dvije je godine predavao povijest na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Sinju. Od 1975. do 1977. radi na doktorskoj disertaciji pod naslovom *Fra Andrea Dorotić (1761-1837), il suo tempo, la sua attività e il suo pensiero*, a kruna toga rada bio je obranjeni doktorski rad na Sveučilištu Gregoriana 1977. godine i stjecanje akademskoga naslova doktora crkvene povijesti.

Od 1977. do 1999. predavao je opću i nacionalnu povijest Crkve i povijest Provincije Presvetoga Otkupitelja na Franjevačkoj visokoj bogosloviji u Makarskoj. Uz to je bio i gostujući profesor na "Antonianumu" u Rimu (1987.-1992.), a od 1999. do 2009. predavao je na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Splitu.

Kao vanjski suradnik dugi niz godina predaje na Pedagoškom fakultetu (sada Filozofski fakultet) Sveučilišta u Mostaru i na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Splitu. Na oba sveučilišta bio je aktivan do svoga umirovljenja 2009. godine. Tijekom svoje nastavničke karijere fra Vicko je osim već navedenih predavao i druge predmete: povijest teologije, kršćansku arheologiju, franjevaštvo, patrologiju, povijest umjetnosti, povijest religija te metodologiju. Uz to vršio je i brojne druge službe. Bio je voditelj samostanske i učilišne knjižnice u Makarskoj, rektor Bogoslovije, definator Provincije, generalni vizitator slovenske Franjevačke provincije sv. Križa, provincijski predstojnik studija te vikar Provincije. Od 1982. bio je provincijski arhivar i knjižničar, a jedno je vrijeme bio i urednik časopisa *Služba Božja*.

Osim brojnih nastavničkih obveza, čestih gostovanja na znanstvenim skupovima i kulturnim događanjima te provincijskih službi, fra Vicko je nalazio vremena i za znanstveno-istraživački rad. Posebno treba spomenuti njegov uloženi trud u istraživanju rukopisa i brigu oko samostanskih knjižnica Makarske, Visovca, Živogošća, Zaostroga, Splita, Omiša, Sinja i drugih samostanskih knjižnica u kojima se stoljećima prikupljalo i čuvalo neprocjenjivo blago pisane riječi. Rezultat toga rada su radovi filozofske rukopisne baštine koji su najvećim dijelom objavljeni u *Prilozima za istraživanje hrvatske filozofske baštine* u razdoblju od 1992. do 2011., ali i vrijedna knjiga *Rukopisna i knjižna baština Franjevačke visoke bogoslovije u Makarskoj* (1993.), koja je javnosti otkrila svo bogatstvo i dragocjenost kulturne povijesti hrvatskoga naroda. Fra Vicko je autor i dva izvrsna sveučilišna udžbenika na koja se također treba kratko osvrnuti. Prvi je *Kršćanska arheologija* (2006.), koji se u svome sadržaju dotiče više znanstvenih područja, od povijesti, lingvistike, preko povijesti umjetnosti i religije do crkvene povijesti i teologije, što ovome djelu daje posebnu vrijednost i važnost, a drugi je *Povijesna vrela i pomoćne znanosti* (2012.), u kojemu sažeto opisuje veći broj opće poznatih, ali i onih manje poznatih pomoćnih povijesnih znanosti poput kriptografije, kodikologije i metrologije.

Od drugih njegovih djela izdvajamo: *Fra Andrija Dorotić* (1978.), *Nevest* (1992.), *Kristu suoblíben. Život i vrline fra Ante Antića* (Split, 2004. i Rim, 2006.), *Rimski Ilirik u odrazu kršćanske književnosti* (2006.). U ovaj opus nisu uvršteni brojni znanstveni članci, rasprave, ocjene i prikazi koje je fra Vicko neumorno pisao i objavljavao u domaćim i stranim znanstvenim časopisima (*Služba Božja*, *Croatica christiana periodica*, *Bogoslovska smotra*, *Kačić*, *Antoniamum*, *Archivum Franciscanum Historicum*, *Richerche di storia sociale e religiosa* i dr.).

Kao priznati i poznati stručnjak za crkvenu i civilnu povijest fra Vicko je sudjelovao na brojnim domaćim i stranim znanstvenim skupovima.

Solun, Krakov, Budimpešta, Heidelberg, Rim, Paris-Sorbonna, Kairo, Aleksandrija, samo su neki od svjetskih gradova u kojima je boravio kao sudionik različitih skupova, što samo pokazuje u kojoj je mjeri fra Vicko bio prisutan u svijetu znanosti. Stoga ne iznenađuju priznanja i odlikovanja koja je dobio za svoj znanstveni doprinos. Sve je počelo još 1977. kada je dobio prvo priznanje za svoj rad. Bila je to počasna medalja, dar pape Pavla VI. za doktorat, koja je nagovijestila kojim će smjerom krenuti znanstvena karijera Vicka Kapitanovića. Tako je u prigodi umirovljenja 2009. od Sveučilišta u Splitu dobio plaketu za izvanredan doprinos razvoju splitskoga sveučilišta, a dvije godine kasnije Splitsko-dalmatinska županija dodijelila mu je nagradu za životno djelo. Ovdje treba spomenuti još jednu nagradu koju fra Vicko, na žalost, nije dobio za života nego mu je dodijeljena posthumno, a to je nagrada za izvanredan doprinos razvitku Filozofskoga fakulteta u Mostaru koju mu je u svibnju 2016. dodijelio taj fakultet.

Fra Vicko Kapitanović nije se bavio samo istraživanjem i proučavanjem crkvene povijesti i filozofske rukopisne baštine nego i povijesti hrvatskoga naroda u cjelini, ne zaobilazeći pritom ni povijest Bosne i Hercegovine, kao ni drugih disciplina srodnih povijesti, poput npr. arheologije. O tome svjedoči njegov iznimno plodan znanstveni rad i raznovrstan tematski i disciplinarni opus. Stoga ne ćemo pogriješiti ako kažemo da je njegov doprinos znanosti neprocjenjiv, zbog čega mu znanstvena zajednica treba biti posebno zahvalna.

Na kraju prenosimo riječi koje je na posljednjem ispraćaju fra Vicka Kapitanovića izrekao provincijal splitske franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja, fra Joško Kodžoman: "Danas se rastajemo od čovjeka, koji je bio do kraja posvećen svom zvanju profesora povijesti i koji kao takav, prema mom mišljenju, zaslužuje da se u njegovu čast u skoroj budućnosti organizira znanstveni skup, na kojem bi se na ozbiljan i nepristran način upoznali duhovni i znanstveni dometi života i djela pokojnoga fra Vicka. Bio bi to najbolji način da se, kao Provincija, čiji je bio član, kao Crkva koju je svojim znanstvenim radom zadužio, kao znanstvena zajednica, koju je promovirao u domovini i svijetu, odužimo našem fra Vicku."

Dijana Pinjuh